

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Iudicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

71 Nullo modo parentibus exhæredationem liberorum Religionem
ingredientium permittere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

Partes omnes urbis collustratae lapidibus vitis. Monachorum et Virginū.

3. In Vitis Sanctorum Patrum *part. 1.* dicitur de ciuitate Thebaidis Qxirincus dicta, quod fuerit refertissima Monachis, & per totam ciuitatem multo plura fuerint Monasteria, quam domus ciuium: imò nullum angulum eius Monachorum habitationibus vacasse, & Monachos urbem totam quasi vnā Dei Ecclesiam fecisse, nullum ibi inuentum esse hæreticum &c. sed viginti millia Virginum, & decem millia Monachorum. Cuius, si vidissent peregrinum, aut pauperem, inter se certasse, vt ei necessaria possent suppeditare.

SIGNVM LXXI.

NVLLO MODO PARENTIBVS
exheredationem liberorum Religionem
ingredientium permit-
tere.

1. Vre Ciuili iubetur semper relinqui portio legitima ijs, qui Religionem elegerunt. (Suis hęc P. Leonard. Lessius in *Dispur. de statu Vita deligendo, quæst. 11. & lib. 2. de iust. cap. 18. dub. 15.*) Iustinianus enim Imp. *Novella 123. cap. 38. ita statuit: Si qua mulier, aut vir Monasticam elegerit vitam, & intrauerit Monasterium, filijs non extantibus, Monasterio, quod ingreditur, res eius competere iubemus. Deinde de ijs, qui liberos habent, præcipit, vt parens, Religionem ingressurus, relinquat liberis in sæculo manentibus portiones suas, & reliquum in Monasteriū conferat, nulloque casu vult Monasterium priuari portione legitima, perinde ac si ipsius censeatur in numero filiorum. Eadem habentur *Authent. si qua mulier, Cod. de sacrosancta Eccle-**

sis. Cap. 41. eiusdem Nouella ita statuit: Nulla da-
 mus licentiam aut parentibus filios, aut filijs pa-
 rentes, sæcularem vitam relinquentes, velut in-
 gratos à sua excludere hæreditate, ob causam,
 quæ religiosam vitam antecesserit: & vult eam
 causam, quæ sufficiens erat ad exhæredandû fi-
 liû ante ingressum in Religionem, per ingressum
 extingui, ita vt ob illam nõ possit amplius sua le-
 gitima priuari. Si tantus est fauor ingressus, vt
 eum, qui per crimen iam exciderat, in integrum
 restituat, & ingratitude notam deleat; cuius a-
 nimi erit, filium, nihil commeritum, ob ipsum in-
 gressum excludere? Vide eandem *Nouellam cap.*
37. & consule Doctores: Siluestrum, verbo Hære-
ditas 4. q. vlt. & alios, qui Summas scripserunt: &
Felinum, in cap. in præsentia, n. 37. de probationi-
 bus, vbi plurimos citat. Voluerunt enim Iura,
 postquam pretium castitatis & religionis in me-
 dia Luce Evangelica innotuit, omnia submo-
 uere, quæ à Religione capessenda possent retra-
 here.

1. In *Iure Canonico* 29. q. 3. cap. Si qua mulier,
 & cap. non liceat, habetur eadem Constitutio, in
 Ius Canonicum relata. Vnde *S. Gregorius, epi-*
stol. 7. lib. 7. indicat illam Constitutionem ab
 Ecclesia esse receptam, & in iudicijs seruan-
 dam.

2. *Saluanus Episcopus Massiliensis* hanc rem
 ex professo tractat. Hic vixit temporibus *S. Au-*
gustini, & scripsit libros 8. de Prouidentia, & 4.
 alios contra Auaritiam Christianorum. Vtro-
 que Opere persequitur, & deplorat vicia Chri-
 stianorum, & ostendit propter eorum multi-
 tudinem

tudinem & enormitatem inundasse flagella
 per Orbem Romanum, Barbaris omnia inuadē-
 tibus, & occupantibus. Hic lib. 3. *cōtra Auaritiam*,
 inter cetera ait: Si qui à parentibus filij offerantur
 Deo, omnibus ceteris postponuntur oblati
 indigni iudicantur hæreditate, qui digni fuerunt
 consecratione: ac per hoc vna tantum re viles
 parentibus sūt, quia cœperint Deo esse pretio-
 si. Ex quo intelligi potest, quod nullus penè apud
 homines vilior est, quàm Deus: cuius vtiq; in
 despectione, vt eos præcipuè filios spernant pa-
 rentes, qui ad Deum cœperint pertinere. Qui-
 bus verbis ostendit, impium esse, & in Dei inu-
 riam redundare, filios causa Religionis vilescere.
 Deinde tres adfert causas, cur istis filiis sua
 debeat dari portio. 1. vt ipsi sustententur, nec co-
 neri sint Religioni: iniquum enim est, si tua distri-
 butibus relinquant, & ipse pauperibus sis oneratus, vt
 Monasterium locupletetur, ad alendos plures
 Dei ministros, ad augendum cultum Diuinum, ad
 maiores erogandas elemosynas. 3. vt filius plus
 mereatur, sua, iuxta Christi consilium, (Matth.
 19.) pauperibus, non diuitibus distribuens, liberè
 ac sponte diuitijs renuntians, & se exuens, & pau-
 pertatem amplectens. Quartam causam postea
 subdit, ne in Deum sis ingratus, eum ex hæredem
 faciens, à quo omnia accepisti. Deinde rider eos,
 qui filios Religionem intrantes priuant, ne bona
 veniant (vt ipsi loquuntur) ad extraneos, hoc est,
 ad seruos Dei, vel ad ipsum Deum, cui in seruis
 suis datur, vel adimitur; qui que in suis ministris
 hæres instituitur, vel ex hæredatur. Cum vos, ait,
 ideo plus relinquere ex patrimonio vestro filiis
 religiosi deberetis, vt aliquid ad Deum ex fa-
 culta-

cultatibus vestris saltem per filios perueniret,
 ideo filijs non relinquitis? ne illi habeant Deo
 quod relinquunt, magnificam repensantes bene-
 ficij sacris vicissitudinē, dū id studiosissimē pro-
 curatis, ne vel per vestros aliquid honoris Deo
 habere possit, cū vos omnia per Dei munus ha-
 beatis. Non exigimus, vt vestra Domino largia-
 mini, aliquid Deo de suo reddite. Cur tam auarē,
 tā impiē agitis? Non est vestrum, quod denegatis.
 Iniquum ergo arbitramini, vt sæcularibus filijs
 religiosos filios substantia pares esse faciatis? id
 ergo agitis, vt poeniteat eos cœptæ Religionis,
 quos Religio apud vos fecit viles. Quid enim est
 aliud, quàm Religionem interdicerē, ob Reli-
 gionem despectui habere? Post hæc probat, non
 satis esse, vsum fructum portionis legitimæ libe-
 ris relinquere, & ait: In vsu quotidiano est, vt ser-
 ui Romana à dominis libertate donentur, in qua
 scilicet & potestatem peculij capiunt, & ius tes-
 tamentarium consequuntur, ita vt & viuentes,
 cui volunt, res suas tradant; & morientes dona-
 tione transcribant, &c. Quanta domini illi cum
 libertis melius agunt, quàm tu cum liberis? illi
 quæ donat, perpetuo iure donant, tu temporario:
 illi testamenti faciendi arbitrium dant libertis,
 tu tollis liberis, &c. Afferit deinde filios religio-
 nem intrantes habere quidem non liberos; sed
 pauperes Dei, qui sint illis filiorum loco: habere
 fratres suos spirituales, cum quibus viuant, &
 quos post se relinquunt: habere Christum, quem
 in membris suis faciunt hæredem: habere animā
 suā, cui hoc beneficiū impendat. Stultissimū esse,
 si iturus mox ad Tribunal, & tremendum iudiciū
 Dei, cogites vt sæculares filij res tuas comedant,

seu opibus & diuitijs ad breue tempus circumfluant; & non sis sollicitus, vt animæ tuæ in æternitatem consulas. Quam amentiam, quia plurimorum animos occupauit, fusè infectatur. Cogitatus, ait, quàm bene alij post te viuant; non cogitatus quàm malè ipse moriaris, &c. Expectat te egresurum de vita ista officium Tribunalis sacri, expectant tortores angeli, & immortalium tormentorum terribiles ministri; & tu futuras post te hæredum mundaliũ voluptates animo volutas &c. Numquid succurrere hoc tibi inter supplicia sũma poterit, &c. Subdit deinde: Relicta immoderatè filijs facultas, parentũ est sempiterna mendicitas; ac per hoc nulli parentibus magis noxiũ, quàm filij nimis amati: dum. n. illi patrijs bonis affluũt, parentes in sempiternitate cruciatur. Offendit hoc exẽplo diuitis Epulonis, qui etsi hæredes suos ditarat, hoc tamen nihil illi proderat. Postea ostendit auaritiam istam parentum proficisci ex quadam infidelitate, quòd futura pœnia, & supplicia; Tribunal illud terribile, & examen strictissimum, ex animo non credant. Cogitare te, ait, aliquid de salute animæ tuæ ais, cui nullus est anima tua vilior, apud quem prope nõ interest, cui prosis, modò tibi noceas? Et credere te futurum iudicium dicis, apud quem nullus est minor, aut despectior, quàm ipse iudex. Clamat tibi ecce morienti ipse, qui te indicaturus est, iudex tuus, ne vllum omnino hominem in erogandis rebus tuis, plus quàm te ames; ne vlli de substantia tua moriens magis, quàm tibi consulas; nullum tibi anima tua propinquiorem, nullum iudices chariorem. *Quid enim proderit homini, inquit Saluator, (Marth. 16.) si lucretur mundum totum, & detrimentum faciat anima sua? aut*

Hac & auaritia est pena auaritia.

quam dabit homo commutationem pro anima sua? hoc est dicere: Quid sibi proderit, si totum mundum aut ipse habeas, aut tuis posteris relinquant, & ipse salutis atque animæ detrimentum patiaris? &c. Nec dubites saltem moriens pro anima tua quantum potes rei tuæ ac facultatis offerre: quidquid enim dederis pro te, vile est; quidquid pro te obtuleris, parui pretij est: quia anima tua in omnium rerum est comparatione pretiosior. Et ideo non dubites pro te dare, quia si te amiseris, omnia in te perdis, &c. *Fili*, inquit Scriptura Sæcta, (Syr. 14.) *si habes, benefac tecum, & Deo bonas oblationes offer.* Et alibi (Syr. 30.) *Miserere, inquit, anima tue, &c.* Hæc, & alia multo plura doctissimus ille Episcopus, Zelo Dei plenus, ad Ecclesiam Catholicam pro reformatione disciplinæ, & salute filiorum eius 4. libris prosequitur.

4. Eadem inhumanitas multis rationibus potest improbari. 1. quia filij non possunt exhæredes fieri, nisi ob crimen aliquod gravæ commissum in parentem, ut habetur *Nouella 115. cap. 3.* ubi illa crimina numero 14. recensentur, ut si filius in parentem manus iniecerit, si gravem ei contumeliam irrogarit, si patrem criminaliter accusaverit, extra causam boni publici, &c. si versetur cum maleficis, si maleficus efficiatur, si hæreticus, &c. Atqui intrare Religionem, nullum est crimen, nulla est iniuria in parentem; sed res laudabilis, & familiæ honorifica: ergo nõ potest ob eã causã priuari. 2. filia non potest sua dote, aut legitima portione destitui propter nuptias invito patre contractas: tum, quia nemini per hoc fecit iniuriam, cum iuris permisso sic contraxerit: tum, quia impeditur libertas Matrimonij, si posset ob talẽ causã

priuari. Ita communiter tradunt Doctores, testis
Panorm. in cap. 1. de d'sponsat. impuberum, & Co-
uarr. in 4. Decretal. p. 2. §. 8. n. 5. Ergo multo minus
 filius vel alia potest priuari propter ingressum
 Religionis: quia in ea re sequitur consilium
 Christi, & vitur iure, quod Christus ei concessit,
 ac proinde fit ei manifesta iniuria, si idcirco pri-
 uetur. *Concil. Trident. Sess. 25. cap. 16. 17. 18. 3.* Est
 quædam iniuria in Christum. Nam priuare filiū
 hæreditate, quia obsequio Christi se mancipat,
 quid aliud est, quàm Christi obsequium vile de-
 cere, & filium minoris æstimare, minusque ami-
 re, quod Christo se consecrãrit? Sicut si quis filiū
 suū abdicaret, eò quod addicat se obsequio Prin-
 cipis, videretur iniurius in Principem, qui per
 hoc se contemni interpretaretur. Est etiam quæ-
 dam Christi exhæredatio. Non enim Christus à
 nobis hæres, vel exhæres scribi potest, nisi ratio-
 ne famulorum suorum, quibus quod facimus, ipsi
 Christo facere censemur, iuxta illud Dominus
Matth. 25. Amen dico vobis, quod vni ex his fratri-
b'us meis minimis fecistis, mihi fecistis. Itaque qui
 Monasterio, vel filio religionem ingredientem suā
 portionem tribuit, vel hæreditatem relinquit,
 Christū hæredē facit: & perinde à Domino acce-
 ptatur, ac si ipsemet inde commodū reportaret.
 Qui verò filiū intuitu Religionis sua portione
 priuat, Christum exhæredē facit, nec minus id ab
 ipso sentiens, quàm si in se hoc dāno afficeretur.
 Itaq; non est quod mirentur, qui talia fecerunt, si
 familiā suā in graves calamitates incidere, & in-
 terdum penitus extinguī viderēt. Vlciscitur enim
 Deus iniurias suas, & ab illis, qui ipsum exhære-
 dem fecerunt, suam benedictionem subtrahit.

qua sublata, omne genus aduersitatum, vel cōfer-
 tum irruit, vel sensim irrepit. Hinc infelicia libe-
 rorum Matrimonia, damnosi contractus, mer-
 cium iactura, sterilitas agrorum, naufragia, in-
 cendia, lites, latrones, morbi, quibus substantia
 exhauritur, & status honoratus euertitur, & fa-
 milia mœrore conficitur. Poterant istæ cala-
 mitates à Deo, qui omnia præuidet, facillimè præ-
 ueniri & auerri; sed quia te indignum præstitisti,
 statuit non auertere, sed permittere res agi suis
 motibus: & insuper dæmoni laxat habenas, vt
 consilia tua dissipet, vel aduersarios tibi susci-
 tet, vel in tuas fortunas sæuiat. Horum nihil
 permissurus erat, si te in ipsum liberalem præ-
 stitisses. Insinuat hoc Dauid *Psalm. 17.* cum ait:
Cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris;
 quibus verbis indicatur, quo modo nos gesserim
 erga Deum, eo modo Deum vicissim actum
 nobiscum. Si sanctè, & liberaliter; ipse vicis-
 sim in nos benignus & liberalis erit: si peruersè
 & illiberaliter, ipse quoque in nos durus & illi-
 beralis erit. Quid enim iustius, quàm vt is, qui in
 Deum, à quo omnia accepit, adeò parcus est, &
 illiberalis, vicissim Deum parcum in se experia-
 tur. Hinc Apostolus: *2. ad Cor. 9.* *Qui parcè se-
 minat, parcè & metet: & qui seminat in benedi-
 ctionibus, de benedictionibus & metet.* *1. Reg. 2.* di-
 citur: *Dominus pauperem facit, & dicit; humiliat,
 & subleuat; suscit at de puluere egenum, & de ster-
 core erigit pauperem, vt sedeat cum Principibus,
 &c. Et: Quicumque honorificauerit me, glorificabo
 eum: qui autem contemnuit me, erunt ignobiles.*
 Itaque familiarum exaltatio, & degressio; hono-
 res, & ignominia; paupertas, & diuitia; successus

Prosperi, & aduersi; & omnes vniuersim rerum
 humanarum sortes & Diuina Prouidentia depen-
 dent, quæ supra omnia hominum consilia, in om-
 nibus dominatur. Simili modo nunquam profuit
 Reip. vel Regno inuasisse iura Ecclesiæ. Et si enim
 videatur ea in re aliquid commodi accedere Sta-
 tui Politico, illud tamen postea magnis plerum-
 que compensatur cladibus. Permittit enim Deus
 excitari bella intestina & externa, quibus & re-
 giones vastantur, & ararium exhauritur, & ne-
 gotiatio auerteritur, & pristina gentis gloria ob-
 scuratur, adeo videntur plus damni ac-
 cipiat in poena, quam fuerit commodi in cul-
 pa. 4. quod inhumani isti parentes faciant contra
 ius sanguinis, contra paternam pietatem, contra gra-
 titudinem Deo debitam, contra filiorum hono-
 rem, quodque filios suos moerore afficiant, &
 quantum in ipsis est, a Religionis ingressu auo-
 cent, docet *Salutianus toto libro 3. de Avaritia.*
 Quis fructus est æternitatis, quæ merces apud
 Deum sua diuitibus liberis relinquere, ipsique
 maiorem fastus & luxus materiam suppeditaret
 magnus scilicet Dei honor, si illi splendidius ve-
 stiantur, si lautius comedant, si aulae & cubilia
 peristromatis vestita, si domus pretiosa supelle-
 ctile instructa. Innumerabiles certe sunt, quibus
 magnæ opes à parentibus relictae infinitorum
 peccatorum & æterni exitij causa extiterunt, qui
 in mediocritate fortunæ probi & salui futuri
 erant. Opes enim atollunt animos iuuentuti, ve
 neminem curet, ut nullius consilio parere, aut
 monitis velic acquiescere; sed omnia agere suo
 ardi-

arbitrio, omnia experiri, omni genere voluptatis perfrui. Opes omnium flagitiorum & facultatem, & commoditatem, & audaciam suppeditat: opes studia litterarum & cultum sapientia, modestiam, sobrietatem, & castitatem in contemptum adducunt: denique efficiunt, ut animus otio, luxu & inertia diffluens, nihil præclari discat, aut designat. Quotò satius foret opes, mediocres cum bona institutione liberis relinquere, quibus & intra rationis gyrum ac modestiam contineantur, & ad labores studiorum, multaque præclara conanda excitentur? hoc modo apud omnes gentes, qui sapientia, & autoritate, siue in Religione, siue in Politica administratione præstant, ij ex mediocri, vel infima fortuna suo labore & industria ad eum dignitatis gradum conscenderunt.

De hac quaestione: *Sintne Ecclesiastici ad suam quotam ordinariam admittendi*, offertur mihi, dum hæc scribo, doctilissima disputatio cuiusdam hæreticorum *à 7. 16. 18.*, quam hic subnectam. *Pro negante parte*, ait ille, pugnant hæretici, externi, hæredipeta, qui nullos, vel paucos habent sui sanguinis in Clero, & proinde minus erga eum verè afficiuntur, & sentiunt. Eorum argumenta in *septem Rationes* ponemus, & dissoluemus. *Pro aiente* inuicta consistit acies optimorum firmissimorumque argumentorum.

7. Consuetudo habet vim legis, adeoque annorum decursu etiam tollit latam legem, ut constat

LII 4   cuilibet

*Antiquitas
huius con-
suetudinis.*

cuilibet tyroni Iuris, nedum ijs, qui semper præscriptionem iurisdictionibus Ecclesiasticis obtendant. Nota illa Iurisconsultorum sententia: Celsissimi Iuris esse illa, quæ spacio tanti temporis, cuius initij memoria nulla extet, in vsu & obseruantia fuerint, vimque legis, constitui, concessionis, priuilegij Principis obtinere, & tanti temporis obseruantia non solum imperium merum & iurisdictionem, sed etiam quæ Principi in modum specialis priuilegij conseruata sunt, præscribi posse, adeo vt præbata tanti temporis possessione, vel quasi scientiam & patientiam superioris probare necesse non sit. Ea enim veritati æquipollet, nec titulum, imò ne tituli quidem allegationem exigit, multo minus probationem, etiam si Ius commune, vel præsumptio Iuris, sit contra præscribentem. Atqui Ecclesiasticos suas hæreditarias portiones ex æquo cum alijs adire, cernereque bona omnia ad se deuoluta à cognatis, est, si non Iuris Diuini & humani, certe consuetudinis immemorabilis. Nam vix fides Christiana in patria nostra est propagata, quando etiã re ipsa hæreditas tota ab Ecclesiasticis est adita.

Primus Episcopus & Apostolus huius ditionis cum fratre *Hildegino* omnem suam substantiam ad Monasterium VVerdense contulit. Hinc *cap. 39. in Vita*: Quidquid in prædijs, bonis, hæreditatibus proprijs, seu communibus ab eodem, (*Ludgero*) & nobis, (*Hildegino*, & *Gerfrido* nepote,) nostrisque cognatis, & propinquis accepimus, id totum vobis Deo famulantibus Monachis perpetuò possidendum assignabitur. Episcopo hoc prior mulier illa, quæ à *S. Syviberto* curata fuit, cui

cui non licuisset veterem D. Pauli ædem ædificare, si tum non fuisset permissum bona immobilia, & res suas in Ecclesiasticos & Ecclesias conuicere.

B. Ludgerum hac in re secutus est B. Godfridus, Cappenbergensis Comes, qui vnà cum fratre Ottone nō domum aliquam, sed totum Comitatum Ecclesiæ donauit, fundatis egregiè tribus Virginum, & totidem Virorum Monasterijs in Cappenberg, Varle, & Imbsted in Veterauia. Carthusiæ totum patrimonium, cum arce Vvedderen, contulit Nobilis Cappel, Hoffringen à duabus sororibus, dictis Hoffringen, approbantibus nostris maioribus, est dotatum. Reinen Erangardis & Mechtildis Beueren Sorores Anno 1344. fundarunt: in alia Ecclesiastica officia alij sua patrimonialia elocarunt. Laudauit eos ista ætas, quòd maximas opes hac ratione expenderent, vt quæ à Deo impulsos, in eo facto confirmarunt iuuanturque.

Contra antiquissimam hanc consuetudinem diuini Monasteriensium furiosorum Anabaptistarum anteambulones aliquanto ante obsidionem, in *Articulo* 14. Nemo cuius Ecclesiastico quæquam legabit moriturus, aut sacra pro se fieri curabit. *Et* 31. Ciuium filij Ecclesiastici bona hereditate ad se deuoluta, nulla omnino ratione ad quenquam Ecclesiasticum & Religiosum transferent. Ita tunc Dei Religionisq; veræ iurati hostes, quorum impios Articulos, expugnata vrbe, expugnauit, euertitque victrix Veritas. Fuit enim statutum hoc ante occupatam ab Anabaptistis urbem: fuit præparatio quædam ad execrabilem in Imperio Anabaptismum, qui Clerum contem-

psit, spoliavit, exterminavit, &c. Post verò iterū
 successerunt Ecclesiastici in hæreditatibus. Hinc
 sub Episcopo Ioanne ab Hoya Anno 1569. per de-
 putatos patriæ secundario Clero hæc clausula
 fuit exhibita: Was anlanget / die andere
 Geistliche Secundarij Cleri, dieselbige mißgen
 ihre Eiteliche vnbewegliche anererbte güter/
 auch andere vnbewegliche seid- vnd beyfalle
 ererbte / ihres gefallens Testaments weis / oder
 sonst alieniren.

Privilegiū
 Caroli IV.

II. Probatur ex iure humano.

1. ex Bulla Caroli IV. Clero patriæ concessa si-
 gulari ex gratia, in qua huiusmodi Statuta contra
 Clerum sub Banni Imperialis interminatione
 vetantur, expresseque Domini temporales, nec
 non Consules Ciuitatum & oppidorum prohi-
 bentur iniquas ordinationes facere, puta, quod
 nulla bona temporalia in potestatem Ecclesiasti-
 cam transferantur, &c. Ita Anno 1376.
2. Aus dem Keltionsfrid Anno 1355. Augu-
 sta facta, in qua dicitur, Ecclesiasticos vbi libet
 residentes, non in sua solum fide; sed etiam in
 possessionibus, bonis mobilibus & immobilibus
 imperturbatos relinquendos à Protestantibus.
 Potiori certè iure Catholici imperturbatos re-
 linquunt Ecclesiasticos: & cum bona à parentibus
 hæreditate ad filios deuoluta hæc tenentur filiorum esse
 iudicata sint & habita, non debent Ecclesiastici in
 bonis, quorum sunt hæredes, contra recessus Imperij
 perturbari ab hæreticis; multo min⁹ à Catholicis.
3. Ex Iustiniano Imp. qui, in Authent. Coll. 1. Const.
 3. §. illud, & Coll. 9. Const. 15. §. 51. vult eorum bona,
 qui Monachi fiunt, statim Monasterijs cedere &
 relinqui. Quod etiā effectū ipso à S. Benedicto ex-

semper suc-
 cesserunt
 Ecclesiastici
 in quibus si-
 bi à paren-
 tibus reli-
 quas.

actū est, qui, ut est in Vita S. Placidi, noluit ut quisquā suis se exueret bonis, priusquā iā Ordinē esset ingressus. Qua occasione Benedictini nō parū locupletati sunt. Potestne Ecclesiasticis iure negari, quod Monachis iura tribuūt, *Authent. cassa. C. de Episcopis & Clericis, & l. i. C. de sūma Trinit. Vide Wesenb. Cōf. 8. n. 8. t. 1. nō valet Statutū, excludēs Clericos vel Monachos à successione parentum.*

4. Eadē est *Summorum Pontificum* sententia. Notum quid *Paulus V.* voluerit sibi, quando anathema interfit in Venetos. Notus Apherismus iste Canonistarū: Ab intestato succedunt filij æqualiter, quorū si aliquis sit premortuus, pro eo succedūt eius filij & nepotes: habetur autem loco filij Monasteriū capax possessionis propter Monachū. Nō dicitur, succedūt filij, si sint sæculares: sed absolute omnes, adeoq; Monachi. Notū est in Ecclesia Statutū, ut possint ordinari super patrimonio.

III. probatur ex *Iure Diuino*. Matth. 19. ait Christus adolefcēti habēti multas possessiones sibi relictas à patribus: *si vis perfectus esse, vade & vnde omnia, & da pauperib⁹.* Nō inquit: *Vade, & relinque omnia,* vel etiā partē amicis tuis, ut splendidius vestiātur, epuletur, architectetur: sed simpliciter dicit: *Vade,* supponensq; dominiū ipsi etiam adesse, addit: *Vende omnia,* quo dominiū adolefcētis super res suas oēs ostēdit: videri namq, rem, domini est. Iterum D. Paulus *ad Gal. 4.* inquit: *Quod si filius, & heres,* supponens citra dubitationem omnem filium esse heredem. Atq; Ecclesiastici non minus suorum parentū sunt filij, quā sæculares: cur non igitur æquē sint hæredes?

I V. probatur ex *ipsis Natura principijs.*
i. rectæ rationi repugnat, punire filium, propterea quod melius eligit bonum,
vel

*Censura
Pauli V. in
caussa Ve-
netis*

vel statum vitæ capiat meliorem: ergo non licet punire filium, si cum Magdalena eligat statum Ecclesiasticum præ sæculari: sed ob hoc debet præmijs affici. Est autem grauissima certè pœna, portione hæreditatis suæ priuari. Si enim quis sibi persuadet id esse honorem, non pœnâ, ei optandum est, vt tota priuetur hæreditate sua, quò cum stultis accepto dâno discat sapere. 2. æquè rationi repugnat, adeoque impium est punire filios, propterea quòd Dei, dicentis: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, & vocantis ad statum Ecclesiasticum, vocem audiant, & sequantur.* Quid tam impium potest excogitari, quàm si quamdiu filius nondum vocatur à Deo, vel etiam vocatorem non sequitur; sed luxuriatur, conuiuaturque, plenus mundanis vanitatibus, tamdiu totius hæreditatis, vnde cunq̃ obuenientis, est capax; vbi verò mutat mentem, auditque vt seruus Domini dominantium, factus Dei Sacerdos, iam capax hæreditarium bonorum esse definit, priueturque parte rerum suarum, eò quòd obediat Deo potius, quàm huic maligno sæculo? Est hoc non hominem tantum, propter datum locum Dignitatis gratiæ vocanti, plectere; sed etiam dantem Deum calumniari. 3. Quid barbarius vnquam auditum, quàm filio vnico, si ad bellum abeat, strenueque Marti, Baccho, Veneri militet, fas esse totam hæreditatem cernere: at nefas iudicari eundem vel medietatem capere, si Christo nomen det, illi: vijs conatur omnibus seruire? Certè si hæreditas relinquitur integra filio sæculari etiam admodum malo, cur denegaretur Ecclesiastico, videntis instar Angeli? 4. Si non plus, saltem tantum tribuendum esse à Catholicis Catholicis Sacerdotibus, dicitur

dicitur ratio recta, quantum ab hæreticis hæreti-
 co Prædicanti, immisso in Præposituras & Abba-
 tias tribuitur. Iam verò integra per vniuersam
 Germaniam Prædicantibus relinquitur ab hære-
 ticis sua hæreditas: nulla igitur ratione Clero
 Catholico eam detrahere debet, qui veri esse vo-
 lunt Catholici. 5. Ipsa natura parentum, nullo à
 magistro docta; sed ita à Deo facta; benignè diui-
 dit inter liberos patris matrisque hæreditarium
 sanguinem, nec iubet legitima eius portiuncula
 vnum aliquem eorum esse contentum. Eodema
 omnes reponit filios loco, æquè vicinos omnes
 materno cordi locat, nutrit omnes eodem per-
 menses cõstitutos à Natura modo, omnes agnos-
 cit æqualiter suos liberos. Magna igitur paren-
 tum esset peruersitas, si, quibus nascituris car-
 nem sanguinemque suum volentes libentesque
 ex quo impenderunt, ijs iam natis, Deoque sa-
 cratis, terram, & terræ excrementa, pecunias,
 adimerent. 6. Naturæ decretum est omnibus no-
 uis: *Quod tibi nõ vis fieri, alteri ne feceris.* At quæro
 à secularibus, an ipsi fuissent contenti futuri,
 casu quo Ecclesiastici facti essent, partem hære-
 ditatis sibi adimere non quid verbis in lingua natis
 responsum sint quæro; sed quid in se ingressi, re-
 que deliberata sensuri sint, dicturique; interrogo:
 dicant, vellentne partem sibi detrahi, quam iure
 habere debeant, idque propterea, quòd Deo se
 dedicant. 7. Qui plus obligati sunt parentibus,
 eosque amant arctius, eos vicissim parentes ma-
 gis debent amare, ijsque benefacere. At Ecclesiasti-
 ci magis obstricti sunt parentibus alendis quàm
 seculares. Hi enim vxoribus alligati sunt, pro-
 pter quas *relinquet homo & patrem, &c. oneratur*
 liberis.

liberis, alijsq; curis; cum tamen Ecclesiastici, etiã ingressi Monasteria, in parentum necessitatibus debeant ea deserere, nec habent ij nisi Deum, eiusq; Filium Christum, quo cum se occupare debent, & in quo, ac propter quem vident sibi præ omnibus parentes iuuandos precibus, consilijs, auxilijs. Breuiter, Ecclesiastici suos parentes, spectata sua functione, non possunt non plus amare, quàm faciunt sæculares, & parentes, nulla habita ratione huius pij affectus, poterunt eos villo iusto legis titulo vicissim exheredare? 8. In quẽ filium minus est collatũ, is, si nõ plus, ac certe tantundẽ potest postulare quantũ ceteri: ac ferẽ semper minoribus parentum sumptibus aluntur Ecclesiastici. Nam etiã multi sæculares student ad annos 10. 12. pluresq;, etiãsi futuri sint mechani- ci: & si lreconsulti, Consiliarij, Procuratores, fiant, ingentibus sæpe impẽsis proficiuntur alijs: obeunt Galliã, Germaniã, Italiã, centenos aliquot absumunt, prodigunt. At futurus Ecclesiasticus, sæpe ex suo statim alitur Beneficio, alitq; ex eodẽ seipse parens cum familia. Vbi autem 14. ætatis annum attingit, festinatur cum eo ad Sacerdotiũ, minimum quẽ est, comparatione aliorum, quod in eum transfunditur. Si dixeris, emptum magno Beneficium pro ipso; in eo non ipse, sed parens culpandus, puniendusque est, vt qui fecerit malẽ.

V. Probatur ab *Inconuenientibus*, quæ sequuntur, si Ecclesiastici legitima priuentur.

1. Est *Religionis Catholicae euersio*, ab hæreticis quaesita. Hanc sequi, satis docuit olim Monasteriensis Anabaptismus, de quo supra in 1. Argumento. Secũdõ eandẽ sequi docet ratio: nam maximũ impedimentum ponitur ditionũ ciuium filijs ad

Sacros
possun
Ecclesi
plus m
millib
rate do
casu p
los rap
parim
das. V
qui Ecc
locupl
statim
qui non
sunt Cle
quò ge
vilesci
paulati
bus, &
lariũ, n
cum eo
sequi n
legia, &
volent
tempe
parum
Religio
a. Inco
nutioq;
possess
beant i
Canon
vnum &
corpor

Sacro

Sacros Ordines appetendos; si seculares maneant, possunt habere ex patrimonio aliquot millia; & si Ecclesiastici futuri sint, acceptis Beneficijs 20. 30. plus minus dalerorum annue, debent carere tot millibus, nec expectare, vt aliunde sibi hæreditate dominiũ rerum vllarũ obueniat, nonne hoc casu prudentia carnis sæculiq; animos transuersos rapiet à Beneficijs vilioribus, inclinabitq; ad patrimonia ampla retinenda, vxoresq; quærendas. Vix igitur erit paulo ditior ex patrimonio, qui Ecclesiasticum statum capeffet. Quid deinde? locupletioribus ita se subducentibus, replebuntur statim Ecclesie, Collegia, Monasteria pauperibus, qui non propter Christum, sed sanctum denariũ sunt Clerici. Quid postea? *Pauper vbiq; iacet, & quò genus cuiusq; vilius est, eò etiam status eius vilescit magis: vilescet igitur, contemneturque paulatim Clerus, potentioribus in eo deficientibus, & pauperibus, adulatoribusq; ditiorũ seculariũ, nihil magni audentibus pro Ecclesia, in locum eorum succedentibus.* Ex quibus ad extremũ sequi necesse est, vt seculares & in iura, & priuilegia, & bona Clericorum vi, dolo, & gratia insolent, Ecclesiamq; turbent, & pessudent, contemptis Ecclesiasticis è plebis fece assumptis, & parum animosis ad resistendum, atque ita Clerus Religionisq; maiestas concidet.

1. Inconueniens est *Beneficiorũ extinctio*, diminutioq; Cleri. Vicariæ permultæ nõ sufficiunt suis possessoribus alendis, vt quarũ nonnullæ vix habeant in corpore 14. vel 15. daleros, aliæ plusculũ. Canonici itẽ quidã: præter malorũ siliginis, vnum & alterum hordei, vix aliquid obtinent in corpore. Quòd si his non succurrat patrimoniũ, & hæ-

& hereditas, omnino necessariū est, vt Beneficio-
rū aliquot extinctionē impetrēt, quo sic tenuio-
ribus succurrant, vt iam factū est in N. futurum-
que est magis, rerum ad vitā necessariarum pre-
tiji crescentibus per sæcula. Quod si verò vnus
plura hunc in finem Beneficia impetret, iam vnus
pro duobus, tribus, pluribusue stat Ecclesiasticis,
excluditque duos, tres, pluresue, qui potuissent
augere maiestatem & numerum Ministrorum
Dei, atque ita rursus deuenitur ad Cleri & Eccle-
siæ interitum.

3. Est ipsorum *ciuium euersio*. Dum enim dita-
tione Beneficiorum possessorumque numerus,
hereditasque debita contrahitur, simulque sub-
nascitur Cleri contemptus, sic vt pauciores ex li-
beris cupiant fieri Ecclesiastici, velintque iuxta si-
bi cū dotibus vxores dari; vt quæ in multa opor-
teat diuidere, quæ aliàs coniuuentibus liberis
Ecclesiasticis, ex eorum gratia potuissent ab alijs
retineri. Hæc res pessundedit complures nostra
ætate Comites hæreticos, dum liberos in Colle-
gia Canoniorum, quæ ipsimet partim euer-
runt, partim propter hæresim amiserunt, nō pos-
sunt intrudere.

4. *Charitatis mutæ inter Clerum & populum
dissolutio*. Mitto meritò queri Clericos in Ger-
mania, noua, & ab hæreticis sumpta sancritate,
creta, & ijs se possessione iuris ad hereditates,
octingentorum annorum consuetudine confir-
mati, deturbari, ac parte bonorum sibi secundum
omnia iura debitorum spoliari. Illud modo co-
siderandum moneo, an non, quò durius cum quo-
piam agitur, hoc durior etiam alter efficiatur. Si
benignè agas cum vicino, dabit mansuetum per
hortum

hortum suum, patietur fenestram inædificari parietem versus domum suam; si autem durè, & quasi iure tuo hæc incipias, opponet se, & orietur contentio inimicitiaque: ita quamdiu actum est cum Clero benignè, libenter Clerus de suo aliquid concessit sæcularibus, eosque iuuat, & fouit, etiã ex bonis Ecclesiasticis. At ubi inuito iam sibi eadem extorqueri videt per decreta noua, & cõtra se, ubi nõ fuerunt hactenus, de iure nouo procussa, non potest non conuicti in contrarium, & proinde poscere exactè suam quotam, subtrahere auxilium fratribus, sororibusque, sibi subtrahentibus partem: eos in Testamento præterire, eorum liberos non promouere ad Ecclesiam; sed potius peregrinum. Adde magis in honore & amore apud sæculares fore Ecclesiasticos, si Ecclesiastici habeant hæreditatem suam liberam: tum enim eos colent, & reuerentur, iisdemque seruient alacrius, si non propter Christum, saltem propter patrimoniũ, quod habent, ut inde ipsis, eorumque liberis benefaciant viuẽtes & morientes. Quo maior est spes beneficiorum & auxiliorum ab Ecclesiasticis impetrandorum, hoc maior eorum est cultus in vulgus.

VI. *A remotione causarum.* Priuare parte hæreditatis, vel iubere filiũ contentum esse usufructu tantum, est eũ aliquatenus exhæredare. At nulla iusta causa est, cur possit exhæredari filius Ecclesiasticus. *Canonista in verbo Testamentũ,* aiunt: Exhæredari potest, vel præteriri filius in Testamento si vult, & ob ingratiitudinẽ. Neutrum autẽ horum habet locũ in Ecclesiasticis. Nõ enim quia Ecclesiasticus quis est, ideo vel præteriri vult, vel est ingratus. Deinde nõ sũt plures causæ modò, quæ fuerint

M m m

fuerint

fuerint maiorum ætate, propter quas lege prohiberi debeant Ecclesiastici à cernenda hereditate; sed potius, si quærantur, inuenientur plures, quàm olim erant rationes, propter quas modò debeât habere patrimonia: tum quòd res omnes modò sint cariores, quàm maiorum memoria, quando 20. daleris viuere potuisses, vbi iam non sufficiunt 60. tũ quòd heretici, Catholiciq; nominales, à multis iã annis, quidquid potuerint agrorum, pensionũ, litterarum, detraxerunt Ecclesiasticis: tũ quòd qui ante Annum 15: 6. siue ante Lutheranismũ exortũ, in patria nostra erant immunes quoad vestigalia, aliaq; de factò iã grauatur, exugunturq; cõtra data olim Priuilegia. Atqui, inquires, iã malè viuunt aliqui. Respondeo: Etiam apud maiores Angeli non fuere omnes Sacerdotes; sed carne vestiti, variè cũ carne depugnãt. Et nũ nõ peius etiã seculares quidã viuunt? Quod si iã noua aliquot Collegia fiant, ea pauca & rara sunt, præ ijs, quæ olim sunt facta, quando Abbatias ditissimas Cœnobiaq; quæ supersunt, locupletissima excitãrunt.

VII. *Ex friuolis & falsis rationibus hereticorum.*

1. Falsum est, sufficienter prouisum ad vitæ sustentationẽ Beneficiatis. Non solũ Vicariæ sunt innumera, quæ annuè habere non possunt 10. nedũ 20. daleros: sed etiã Canonicatus. Multis Canonicis maldrũ hordei & siliginis tantũ obuenit, cogunturq; reliquum sumere è patrimonio.
2. Falsum est, eò in fundandis Præbendis respexisse maiores, vt sæcularibus manerent bona secularia, propterea quòd Ecclesiasticis fundãssent si non superflua, saltem sufficientia: neque enim omnes habent foundationem sufficientem. Et vnde con-

de constat eò ipsos respexisse, quando id nullis litteris, nullo plebiscito la^o, nullo signo relicto potest ostendi, Ecclesiasticos ab ijs exclusos? Contrarium docuit supra Ratio I. semper ad æquam portionem Ecclesiasticos filios cum alijs esse admissos. Accedit, quòd id, quod apud maiores poterat sufficere, iam non sufficiat, auctis rerum pretijs. Deinde ipsi maiores, nonne sæculis singulis pro suo instinctu noua fundarunt Beneficia ex suis bonis sæcularibus, vt constat ex litteris, quomodo ergo sæcularibus, voluerunt manere sæcularia?

3. Falsum est, bona immobilia alienari à personis sæcularibus, extinguique per hoc, quod hæreditate deuoluantur ad Ecclesiasticos. Nam vt viuens Ecclesiasticus domum ciuilem hæreditariam sibi non eximit ab omnibus ciuilibus; ita nec moriens eam eximere potest, nec continuo Beneficio incorporat domum vel agrum, vt cum Beneficio transeat ad successores: sed domum Ecclesiasticam annexam Beneficio relinquit successoribus: alia ciuica pro Testamenti dispositione redeunt ad ciues aliosque: nec Cœnobita, si quando ijs ædes obtingant, cupiunt inhabitare domos ciuium: sed libenter eas vendunt iterum ciuibus. Adde, quòd hanc alienationem maiores nostri annis 700. aduertere non potuerint, vt legem contra facerent.

4. Falsum est, adeoque inepta consequentia, dicere, Ecclesiasticis aliquibus satis prouisum est: ergo omnes excludendi sunt à parte hæreditaria: nam hac ratione dicendum esset, & quidem ad rationem congruentius, filij sæculares,
 M m m 2   quibus

quibus bene diuites obtingunt vxores, qui officia locupletia quæstuarum, Consiliariorum, ludicum, aliaque nanciscuntur, qui vel donatione, vel industria 6. 7. pluraue millia dalerorum sibi compararunt, habent sufficientem & honestam totius familiæ sustentationem: ergo non debent cum alijs filijs ex æquo diuidere. Olim, tempore seditionis, ita argumentati videntur Evangelici Monasterienses, quando dixerunt, bis mille sufficere diuitibus; reliquum igitur alijs, quot opus haberent subsidijs, (decoctoribus, aleatoribus, bibonibus) concederent. Sed paratum obtinuerunt, & iam aliquid similibus inoptijs tribuetur? Si prouisum satis fuisset Ecclesiasticis, optimè id intellexissent maiores, qui tamen tertiam omnium bonorum partem sæpe Ecclesiasticis donarunt, prout fecerunt Ioschum & Anna, B. Virginis parentes; Carolus Magnus, Otto, alijque innumeri.

5. Falsum est, eos, qui primam Tonsuram & Minores habet, subesse iurisdictioni Laici Magistratus. Clerici omnes aded exempti sunt, vt ne sponte quidè, etiam cum cõsensu Superioris coram Laico iuri stare, & cõueniri possint. *Authent. Statuimus, C. de Episc. & Cler. C. diligenti, C. nullus, de foro competent.* Hinc inuitù trahens, perditus, *Authet. Vide Gail. lib. 1. de pace pub. c. 1. n. 17. 18. 19.* At qui primam habent Tonsuram, & quatuor Minores, sunt Clerici: ergo nec parentes, nec tutores, possunt eos trahere ad Senatum, vt tum primum renuntient suæ hereditatis dominio, patriue, quando fieri volunt Sacerdotes, eoue deueniunt, vt non possint redire ad sæcularem statum.

6. Falsum est, huiusmodi renuntiationes, si hanc, posse

posse esse validas. 1. quia renuntiatio super legitima, iure Naturæ debita, non valet. *lason in l. fin. ff. de Verb. oblig. text. ni l. 2.* quia renuntians, ante omnia scire debet quæ, quantæque sint facultates, quibus renuntiat. *Sculp. Consil. 96. Cent. 1. n. 7.* At renuntians coram Senatu viuis parentibus, non sicut adhuc, quæ quantæque sint relinquendæ à morte parentû facultates. 3. quia hæc renuntiatio est coacta & extorta ab inuitis filijs; at renuntiationes coactæ, etiam iuratæ, nec de iure Ciuili, nec Canonico obligant. *l. pactum, quod detuli. C. de Collat. & in l. fin. C. de legit.* Hæc ille.

Cur Clericis aliquando denegata sit successio paternorum bonorum legibus Imp. vide apud Baron. Tom. 3. Anno Christi 320. S. Ambrosius autem, scribens aduersus Symmachum ad Valentinianum Imp. deplorat miseriam Clericorum, quod ipsis denegata esset successio paternorum bonorum. Quomodo, ait, hæc gentiles, si haberent, ingrauerent querelam? Quod Sacerdos ferias ministerij sui et totius patrimonij sui dano, & priuatus vniuersæ commoditatis dispeditio, vsu publici mercator obsequij? præterdens communis salutis exortibus domesticæ inopiæ se mercede solatur: quia ministerium non vendidit, sed gratiam comparauit.

SIGNVM LXXII.

SANCTORVM RELIQUIAS
colere.

Moyses Princeps Israël, discessurus cū populo ex Aegypto in Palestinam, noluit ibi relinquere ossa S. Iosephi, iam dudum mortui; sed

M m m 3

ea ho-